

VASÁRNAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.

["Falu" Magyar Gazda és Földműves Szövetség.]

Telefon: 11—55—62.

Postatakarékpénztári csekkaszámja száma: 25.153.

POLITIKAI HETILAP

Előfizetési díjak a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 8, félévre 4, negyedévre 2 P.

Külföldre egész évre 12, félévre 6, negyedévre 3 P.

OLASZ-ANGOLSZÁSZ FEGYVERSZÜNET

A világháború eseményei

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Badoglio tábornagy szerdán este 19 óra 45 perckor a római rádióba a következő proklamációt olvasta be:

Miután beláttam annak lehetetlenségét, hogy az elsöprő túlsúlyban lévő ellenség ellen tovább folytassuk a harcot, s attól vezettem, hogy további és még súlyosabb áldozatoktól megkíméljem az olasz népet, fegyverszünetet kértem Eisenhower tábornoktól, az angol-amerikai csapatok főparancsnokától.

Eisenhower tábornok elfogadta a fegyverszüneti kérésemet. Ennek következtében haladéktalanul és mindenütt be kell szüntetni mindennemű ellenségeskedést az angol és amerikai csapatok ellen. Az olasz csapatok azonban fegyveresen reagálnak bármilyen támadásra, amely más oldalról érné őket.

Az angol kormány hivatalos közlése szerint a fegyverszünet kizárólag katonai jellegű és nem tartalmaz semmiféle intézkedéseket a politikai, pénzügyi és gazdasági kérdések rendezésére. Ezeket a kérdéseket későbbi tárgyalásokon fogják elintézni.

Az elmúlt héten fordult a világ háború dülésének ötödik esztendejébe. 1939 szeptember elsején hajnalban indultak meg a német csapatok Lengyelország ellen, majd harmadikán bekövetkezett az angol és francia hadüzenet is. Az évforduló alkalmából a Tengely nyilvánosságra hozta a Tengelyállítárok működésének eredményéről szóló kimutatást. Eszerint a

négy esztendő alatt a Tengely összesen 33,4 millió tonnányi ellenséges hajtót süllyesztett el...

Dániában sikerült teljesen helyreállítani az angolszász ügynökök által megzavart rendet és nyugalmat. A dán hadsereget leszerelték.

A légitámadásokat tovább folytatják az angolszászok az olasz, német és megszállott országbeli városok polgári lakótelepei ellen. A legutóbbi Berlin elleni támadás során nagy eredménnyel mutatkozott be a németek új elhárító tevékenysége, amelynek eredményeképpen aránytalanul sok an-

golszász gép pusztult el.

Meghiúsult az angolszász-szovjet propaganda finnországi zavarkeltő törekvése is.

A finn parlament egyhangúlag bizalmat szavazott a kormánynak, amelynek álláspontja tudvalevően az, hogy bár az ország — miként egész Európa is — békét kíván, de nem mindenáron való békét...

A szovjet belpolitika érdekes fejleményére enged következtetést az a hír, amely szerint

Sztalin legutóbb Molotov jelenlétében tárgyalásokat folytatott a görög ortodox egyház egyik metropolitájával, Szergiusszal az ortodox egyház újrászervezéséről és a Szovjetunió metropolitájának megválasztásáról.

Calabriában óriási arányú előkészítés után az angolszászok nagy haderőkkel partraszálltak.

és felhasználásra kerülő ingatlanokból juttatott földek gazdasági felszerelésének megszerzésében ugyancsak segítséget kapnak. A gazdasági önállósítás kisipari vagy kisüzemi, kiskereskedői felszerelések beszerzése méltányos kölcsönök nyújtásával történik. A zsidó ingatlanokból előálló összegeket a rendelet teljes egészükben a hadirokkantak és más hadigondozottak, illetőleg a hadviseltek támogatására fordítja.

*

A 42 tagú országos bizottság szeptember 3-án délelőtt Ivády Béla elnöklésével ülést tartott, amelyen a kormány részéről Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter, Bornemisza Géza iparügyi miniszter, Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter és Zsindely Ferenc kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter, valamint vitéz Thuránszky László, Bárczay János és Szentgyörgyi Lajos államtitkárok jelentek meg.

A bizottság Koós Zoltán előadásában négy kormányrendeletet tárgyalt.

A bányáittelek újabb megállapításáról szóló rendelethez Samssich László gróf és Maróthy Károly szolt hozzá.

Bornemisza Géza miniszter válasza után a bizottság a rendeletet elfogadta.

Ezután a hadviseltek és hadigondozottak megsegítéséről szóló kormányrendelet tárgyalására került sor. Koós Zoltán előadó részletesen ismertette a rendeletet. Laky Dezső, Gyulay Tibor, Maróthy Károly, Schandl Károly, vitéz Imrédy Béla, Szűllő Géza, Pajor Miklós és Esterházy Mór gróf felszólalása, valamint Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter, Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter és Szentgyörgyi Lajos honvédelmi miniszteriumi államtitkár válasza után a bizottság a rendeletet elfogadta.

A fémöböl verhető pénzérmék mennyiségének újabb megállapításáról szóló rendeletet Rassy Károly felszólalása és Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter válasza után szintén elfogadta a bizottság. Végül a bizottság Matolcsy Mátyás hozzászólása és Zsindely Ferenc kereskedelem és közlekedésügyi miniszter válasza után ugyancsak elfogadta a borkereskedők fel nem használt pincéinek és üres hordóinak, valamint egyéb tartályainak az 1943. évben termelt must, bor és ezek melléktermékeinek elhelyezése céljából való igénybevételeéről szóló kormányrendeletet.

Szeptember 14-én kezdődik a vallás és közoktatásügyi minisztérium rádióiskolája

Mint az már köztudomású, az idén a városokban levő népiskolák, közép- és középfokú iskolák november 3-án kezdik meg a tanévet. Minthogy a tanulók iskolai munkája a szokottnál két hónappal később kezdődik,

a vallás- és közoktatásügyi minisztérium ezalatt a rádió felhasználásával foglalkoztatja az ország tanulóiifjúságát. A kultuszminisztérium rádióiskolája szeptember tizenegyedikén kezdi meg működését s ettől kezdve az iskolák megnyitásáig minden hétköznap délelőtt másfél óra hosszat foglalkozik az ifjúság tanításával és irányításával.

A rádióiskola Budapest I. hullámhosszán naponként 8.30-tól 10 óráig sugározza előadásait. A rádióiskola megnyitásaként szeptember 14-én Budapest I. hullámhosszán 8.30-kor az előadások megkezdése előtt Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter szol a rádió útján a tanulóifjúsághoz.

A rádióiskola a naponkénti másfél óra alatt több rövid előadásban foglalkozik majd az ifjúsággal. Külön csoportban a 6—10 évesekkel, külön a 10—14 évesekkel és ismét külön csoportban a 14—18 éves tanulókkal.

Az előadások részben ismert anyagot közölnek, részben megoldandó feladatokat közvetítenek, végül útmutatást adnak a szülőknél és a tanulóknál arra nézve, hogy a meghosszabbított vakáció idejét miképpen hasznosítsák. Az előadások egy részét a

rádió nemzetiségi nyelveken is közvetíti.

A rádióiskola hétről-hétre pontosan megismétlődő tanzrend szerint tartja előadásait a különböző koreoportoknak a különböző tanulmányi tárgyakból.

Ezt az órarendet a szülőkkel és tanulókkal a sajtó és a rádió meg a rádióiskola megnyitása előtt, közli. Bár a rádióknak már több mint 900.000 előfizetője van, mégis minden érdekelt családnak rádiókészüléke.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium ezért azzal a kéréssel fordul a rádiókészülék tulajdonosokhoz, tegyék lehetővé a közös nagy cél érdekében a közelben lakó, rádióval nem rendelkező tanulóknak, hogy naponként az őket érkező 20 vagy 40 perccel át hallgathassák náluk a rádióiskolát

és így résztvehessenek a magyar ifjúság együttes munkájában.

Esztergom vármegye megemlékezése a kormányzóhelyettesről

Esztergom vármegye rendkívüli közgyűlésén késmárki Frey Vilmos főispán elnöki megnyitójában kegyeletos szavakkal emlékezett meg vitéz Horthy István kormányzóhelyettes hősi halálának évfordulójáról.

Kormányrendelet a hadviseltek és hadigondozottak megsegítéséről

A hadviseltek és hadigondozottak megsegítése tárgyában 4270/1943. M. E. szám alatt rendelet jelent meg. Ez a rendelet a Kormányzó Úr Öfoméltóságának Szent István-napján megjelent s a magyar nemzet léteért vívott küzdelemben vitézségükért kitüntetett katonák, illetőleg a hősi halálukkal áldozatos példát mutató katonák hozzátartozóinak fokozott támogatását elrendelő legfelsőbb kéziratában megjelölt célok megvalósítását szolgálja.

A rendelet kötelezővé teszi, hogy a zsidók mező, és erdőgazdasági ingatlanáról szóló 1942. évi XV. törvények alapján megszerzett ingatlanokért és egyéb vagyontárgyakért befolyó ellenértéknek azt

a részét, amely az átengedésre kötelezettek járó térítést meghaladja, általában hadigondozásra, hadigondozási intézmények létesítésére, fenntartására és fejlesztésére a hadirokkantak és más hadigondozottak gazdasági önállósításának előmozdítására kell felhasználni. Meghatározza ez a rendelet, hogy a felhasználás során különös gondot kell fordítani arra, hogy a most folyó háborúban vitézségi éremmel kitüntetettek és a hősi halált halt ilyen kitüntetetteknek azok az érdemes leszármazói, akik a törvény alapján felhasználásra kerülő ingatlanokból juttatásban nem részesültek gazdasági önállóság érdekében támogatást kapjanak. A most folyó háborúban vitézségi éremmel kitüntetett földművesek és a hősi halált halt ilyen földművesek érdemes leszármazói

A hadműveleti területen lévő honvéd- és munkaszolgálatos egyének részére téli ruhaneműt és óvócekket tartalmazó csomagok küldését a magyar királyi honvéd vezérkar főnöke engedélyezte.

1. Minden egyén részére egy darab ilyen csomag adható fel.

2. A feladás ideje szeptember 10-től 30-ig. Budapesten csak a Budapest 72. (Verseny-utca 1.) és a Budapest 53. (Vilmos császár-út 16.) számú postahivataloknál lehet feladni ilyen csomagokat. Vidéken bármely postahivatalnál, azonban csak a déli-élelőtti órákban, 13 óráig.

3. A csomagok felső súlyhatára 10 kg.

4. A csomagokban kizárólag téliruhaneműk vagy óvócekket küldhetők és pedig: ujjas, írhamellény, bekecs, bundabélés, téling, alsónadrág, téliharisnya, kapca, kesztyű (szörme, kötött), haskötő, térdmelegítő, fülvédő, nyakkál, takaró, meleg sapka (kucsma, hósapka), csizma, cipő, melegítőkészülékek (hópalaek), érmelegítő.

5.) A csomagokat a feladás alkalmával nyitva kell bemutatni, hogy a felvevő postaalalmazott annak tartalmát ellenőrizhesse.

6. A csomagok burkolata csak zsák vagy tartós vászon lehet, melyet a tartalom ellenőrzése után kell bevarrni.

7. A csomagot a tábori postai díjszabásnak megfelelően díjazák.

Nyomatékosan felhívják a közönség figyelmét, hogy mind a csomagolásnál, mind a csomagok olvashatóan való címzésénél mindenki gondosan járjon el és a csomag címlapjának másolatát, valamint a tartalomról egy jegyzéket a csomagban helyezzen el, mert csak így biztosítható, hogy a csomagok ép állapotban és késedelem nélkül kerüljen a címzettekhez. A téliruhanemű tartalmú csomagok feladásához két bélyegjegy, vagy pedig külön engedély nem kell.

A munkaszolgálatosok hozzátartozóinak figyelmét felhívják, hogy csak azok részére adjanak fel téliruha tartalmú csomagot, akiknek a tábori postaszámát megkapták.

500 darab magyar fajta, vemhes és növendék üszőt osztanak ki kedvezményes áron

Népies alföldi és erdélyi magyar fajta szarvasmarhatenyésztésünk minőségi fejlesztése és a kisbirtokosok törzsalományának felszaporítása érdekében

Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter egyelőre 500 darab megfelelő fajtajellegű, jól fejlett, egészséges szervezettel alföldi és erdélyi magyarfajta vemhes és növendék üszőnek kiosztását rendelte el a visszatért keletmagyarországi és erdélyi területeken, továbbá azokban a vármegyékben, ahol a meglévő vagy létesítendő „ötvenes” törzsgulyák állománya minőségi javításra szorul.

Az akció lebonyolítását a Magyarmarhatenyésztők Országos Egyesülete végzi. A kiosztásra kerülő üszők 5 évesnél idősebbek és 1 évesnél fiatalabbak nem lehetnek. A felvásárlásnál a törzskönyvelt származásának előnyben részesülnek. Az akcióban azoknak a községeknek a 100 kat. holdnál kisebb területen gazdálkodó, hivatásos kiskgazdái részesíthetők, amelyek között az „ötvenes” törzsgulyákat már megszerveztek, vagy azok a kiosztás után létesíthetők. A juttatás során a nagyeseleddé kiskgazdák előnyben részesülnek.

Az igénylők a községi előjáró-

ság által látalmazott nyilatkozatban kötelesek felelősséget vállalni azért, hogy a kiosztott tenyészállattól származó üszőhorjút felnevelik. A kiosztott tenyészállat a kiosztástól számított 2 évben belül csak a vármegyei gazdasági felügyelőség hozzájárulásával adható el. Kivételesen 500 kat. holdnál kisebb területen gazdálkodó közbirtokosok is juttatásban részesíthetők. Egy-egy tenyésző 1 darab vemhes, vagy növendék üszőt kaphat.

A kiosztásra kerülő tenyészállatok vételárából az állam 30%-ig terjedhető árkedvezményt nyújt és a kiosztott állatok elsővi biztosítását és kedvezményes vasuti szállítási költségeit is az akció viseli.

A tenyészállatokat a területileg illetékes vármegyei állattenyésztő egyesületeknél, illetőleg az erdélyi országosan az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesületnél kell igényelni. Egy-egy községben 10-15 darabnál kevesebb tenyészállatot nem osztanak ki. Az igénylők a jelentkezés alkalmával kézpénz előleget tartoznak felfizetni a Tiszántúli Állattenyésztő Egyesület Szövetségére, illetve az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület csekk-számlájára. Az akciót november 30-án befejezik.

Óvatosan járjunk el növényvédőszeres és műtrágyák vásárlásánál

Sok hamisítványt és értéktelen pótlanyagot hoznak forgalomba

A háborús anyaghiányok természetesen következménye, hogy egyes gyártmányok minősége romlik, vagy az, hogy egyes anyagokat pótlanyagokkal helyettesítik. — Sajnos, nagyon sok eset fordult elő az utóbbi időben, amikor

egy-egyek a jóhiszemű gazdák közönségét megtévesztve, teljesen hatástalan növényvédőszereseket és műtrágyákat hoztak forgalomba.

Az Országos Kémiai Intézetben az ellenőrző vizsgálatok során nagyon sok anyagról derült ki, hogy silány, értéktelen gyártmányok, amelyekkel nemcsak az egyes gazdáknak, hanem közvetve az egész országnak kárt okoznak.

Az utóbbi időben „keverék műtrágya” néven hoztak forgalomba

egy anyagot, amelyről kiderült, hogy növényi tápanyagtartalma gyakorlati szempontból a semmivel egyenlő.

Sok panasz hangzik el az úgynevezett „szénasavas mész” forgalombahozatala miatt. A szénasavas mész megfelelő mennyiségben és helyes alkalmazásban kiváló talajjavító szer, ha azonban kis mennyiségben alkalmazzák, hatása igen csekély. Az utóbbi időben egyesek szénasavas meszet műtrágya gyanánt hozták forgalomba és előfordult, hogy a jelenleg érvényben levő két pengő forgalmi ár helyett a szénasavas meszet 12 pengős áron sőt akár a gazdák nyakába.

Nagyon sok hamisítvány, illetve utántöltet kerül forgalomba részg-

A cikóriát régóta ismerik, de nem sokan tudják, hogy ebből a növényből, helyesebben ennek a gyökeréből készül több mint 100 esztendeje a mindenki által jólismert

FRANCK CIKÓRIAKÁVÉ

Mindennapi kávéunkban naponta asztalunkra kerül, nem árt tehát, ha megismerjük magát a növényt is a taglalozóknak annak termelésével. Miért mondjuk, hogy aranyat ér a gozdának a cikória? Mert

A CIKÓRIA TERMELÉSE A GAZDÁNK MINDENKOR HASZNOT HAJTOTT és pedig azért, mert:

1. jó terméket ad s jó beváltási ára mellett ősszel mindenkor komoly összeg kerül a gazda kezébe,
2. a kiszedett gyökérről levágott fej és a cikória levelzete értékes takarmány és minden állat szívesen megeszi,
3. a cikória jó előveteménye a búzának és árpnak,
4. miután kapás növény, hozzásegíti a gazdát ahhoz, hogy talajból a gyomot irtsa,
5. általában nincsen sem állati, sem növényi kártevője, tehát a termelése mindenkor biztos,
6. miután szerződés alapján termeli a gazda, beváltási ára mindenkor előre meghatározott s így a leszállításkor nem érik meglepetések a gazdát,
7. termelése nem jár nagyobb munkával, mint bármelyik kapás növény termelése.

TERMELJÜNK TEHÁT CIKÓRIÁT!

Mindenki, akit érdekel, kérjen termelési útmutatót! Csupán egy levelezőlapot kell írnia a következő címre:

FRANCK KÁVÉSZEREMŰVEK RT. TERMELÉSI OSZTÁLYA
BUDAPEST 113. POSTAFIÓK 5

s azonnal megküldjük képes termelési útmutatónkat.

A cikória vetéséhez a vetőmagot mérsékelt áron adjuk, vetőgépet és vetőembert díjmentesen küldünk. Megmunkáló szerszámok kölcsönadással is igyekszünk segíteni azon a gazdán, akinek arra szüksége van, illetve aki ilyenről tőlünk kér.

lipótlék címén. Utánozzák a részgálic színét és így árulnak kékre festett gläubersöt és keserűsöt. Ezek az anyagok külsőleg a részgálichez hasonlóak.

A gazdaközönség a növényvédőszeres és ismeretlen műtrágya-

félék vásárlásánál a legérszerűbb akkor jár el, ha a vásárlás előtt a legközelebbi vegykísérleti állomás, vagy a növényegészségügyi körzet vezetője, avagy a kerületi mezőgazdasági kamara véleményét kéri ki.

Meghosszabbították a régi 20 pengős bankjegyek bevonásának időtartamát

A Nemzeti Bank az 1942. évi november hó 14-én kelt hirdetményével bevonó, 1930. évi január hó 2-i keletelt ellátott 20 pengős címletű bankjegyek bevonására kitűzött időtartamot a magyar kir. kormány hozzájárulásával 1944. évi december hó 31-ig meghosszabbította. Ennélfogva a Nemzeti Bank főintézte, fiókintéztei és kirendeltségei e bankjegyeket ugyan-csak 1944. évi december hó 31-ig fizetésekképpen vagy kieserítés végett elfogadják. Ez időpont után az említett bankjegyeket a Nemzeti Bank intézetei már csak kicserélés végett fogadják el. 1947. december hó 31-ével a Magyar Nemzeti Bank beváltási kötelezettsége a fentemlített bankjegyekre vonatkozólag a Bank alapszabályainak 94. cikke szerint megszűnik.

Gyümölcs- és törkölypálinka főzése

Több előfizetők és olvasók — legutóbb Baski József (Vilmány) — azzal a kérdéssel fordult szerkesztőségünkhöz, lehet-e kedvezményes áron gyümölcs- és törkölypálinkát kifőzni. Egyes vidékeken a főzési díjak nagyarányú emelésének híret terjesztik el úgy, hogy a termelők nyersanyagukat — a kullott gyümölcsöt, törkölyt — veszendőbe hagyják menni. A felvetett kérdésekre tehát nem a „Szerkesztői üzenetek” közt és nem magánlevélben válaszolunk. Eszerint

Szajttermésű nyersanyagát kizárólag házfogyásra 10 hl. fokig minden termelő kifőzheti hektoliterfokonként — mérsékelt áron — 11 pengőért. (Ez annyit jelent, hogy a mérsékelt díjtétel mellett 20 liter 50 fokos gyümölcs-pálinkát szabad főzni.) De ha több nyersanyaga van, azt is akadálytalanul kifőzheti bármelyik bors- és gyümölcseszőzfőzőben és a nyert pálinkamennyiséggel szabadon rendelkezik. Ha annak a gyümölcsnéme szerint megállapított

és átlagban 15 pengő 50 fillért kitevő hektoliterfokonkénti főzési díját a szeszfőzdevállalkozónál előre kifizeti. Így a kizárólag házi fogyasztásra mérsékelt áron főzött finom, 50 fokos gyümölcs-pálinka literjét 5 pengő 50 fillér, míg a szabadforgalomba hozható 50 fokos pálinkát literenként 9 pengő 25 fillér terhelni a munkadíjon, tüzelőn és vámon kívül, melynek felében a szeszfőzők rendszerint 10-14 százalékot szednek.

MEGJELENT

az új beszolgáltatási rendszerre vonatkozó

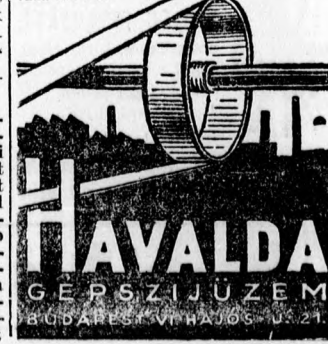
KAMARAI ÚTMUTATÓ

A Felsődnántúli Mezőgazdasági Kamara 164 oldal terjedelemben Vértési Ferenc, kamarai titkár összeállításában — kérdés és felelet alakjában — tartalmazza ez az „Útmutató” az eddig kiadott összes beszolgáltatási rendelkezéseket és a megállapított terményárakat érthető és könnyen kezelhető formában.

Ez a könyv így választ ad minden olyan kérdésre, ami a falu népét a beszolgáltatással kapcsolatosan érdeklí.

A könyv ára egyszerű portómentes küldéssel 3,60 P. ajánlott küldéssel 4 P. Megrendelhető a „Felsődnántúli Gazdák” kiadóhivatalától, Szombathely, Károly király u. 1. szám.

TEL.: 128-042

GAZDATUDOMÁNY

A baromfi-pestisről

Az utóbbi időben felütötte fejét a baromfi-pestis. A baromfi-tartó gazdák sok helyen nem veszik elég komolyan a dolgot, pedig a vész elleni védekezés igen nagy fontosságú, különösen a mai időben.

A fertőzés idejét megállapítani csak utólag lehet, amennyiben a baromfi a fertőzéstől számított 6-18 óra belül elhullik. A betegségre, amely elsősorban és főleg a tyúkokat támadja meg, több tünete van. A legismertebb és leggyakoribbak: az aprócság nyakát csavargatja, csőréből, orlikájából fehérés nedvet ereszt, földhöz veri magát, köhög. A fertőzés után az állatot segíteni alig lehet, legjobb rögtön teljesen elkülöníteni. Annak ellenére, hogy sok gyógyszer-féle van forgalomban, orvosi megállapítás szerint a baromfi-pestisnek még nincsen ellenszere. Legjobb előre védekezni ellene: sürűn meszolni az ólakat, a baromfi vízbe naponként váltva rézgálicot és hypermangánt tenni egy keveset és lehetőleg jól táplálni az állatokat. Ezzel többször elejét lehet venni a fertőzésnek.

A baromfi-pestis jelentkezését azonnal be kell jelenteni a községhez. Ez kötelesség, aminek elmulasztását büntetik. A község vezetősége köteles azonnal lezárni a baromfi ki- és beszállítását és a tilalom a járvány elmúltá utáni 8. napig áll fenn. A baromfi-pestist eltitkolni azért sem szabad, mert egyetlen állat egész vidékeket fertőzhet meg, ami a baromfiállomány 80-90 százalékába kerülhet.

Rét- és legelőgazdasági tanfolyamok falusi tanítók részére

Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértésben a *falusi tanítók részére rét- és legelőgazdasági tanfolyamok tartását rendelte el*. A tanfolyamokkat július és augusztus hónapokban a jászberényi, karcagi, nagykálói, pápai és szekszárdi mezőgazdasági szakiskolákban, valamint az alsóvereckei, rimaszombati és munkácsi féli gazdasági iskolákban tartották meg, ahol az ország minden részéből mintegy 300 falusi tanító jelent meg. A tanfolyamok iránt általában nagy érdeklődés mutatkozott. Értéhető ez azért, mert a rét- és legelőgazdálkodás fokozottabb előbbrevitel érdekében kívánatos és szükséges, hogy a rétek és legelők fontosságáról, valamint karbáhozásuknak szükségességéről a falusi iskolák tanszemélyzete is tájékozott legyen. A rét- és legelőgazdálkodás oktatásához szükséges szakutódokra szert tgyen, hogy annak fontosságát a magyar gazdaságtermékekbe már serdülőkorban belenevelhesse.

„Sans-Rival” II-es

gyorsdaráló-daráló olajos magvakat, szója-babot, kukoricát, árpát, fűszert, mákot stb

Ara 181 pengő, felárral együtt.

Szállítás utánválttal történik.

Kapható: KIRÁLY SÁNDOR gépgyárban Budapest, VI. Felsőerdősor 6. szám

PÉTI NITROGENMŰVEK R.T.

Budapest, V., Nádor-utca 21

Péti Mészalétróm, Péti Só, Kénsavas ammóniák, Szénkéneg

A hatóságok csak 100 kg.-nál nehezebb zsírsertés levágására adhatnak engedélyt A saját hizlalású sertések levágására és felhasználására vonatkozó rendelet főbb intézkedései

A közellátásügyi miniszter 303.400. sz. alatt közzétett intézkedett valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez, mellyel a *sajáthizlalású sertések levágását és felhasználását szabályozza*.

Az engedélyt

továbbra is a községi előjáróság, illetve a városi polgármesterek adják meg, ha a vágási engedélyt olyan hizlalók kérik, akik egyszerre hatnál kevesebb sertést hizlalnak.

Ai közzétett főbb rendelkezéseit a következők:

1. Az 1941. évi 2760. M. E. sz. kormányrendelet 12. §-ának (4) bekezdésében előírt, 6-nál kevesebb sertést hizlalók részére szóló vágási engedélyt minden esetben az a városi polgármester vagy községi előjáróság adja ki a kérelmezőnek, amelynek hatósági területén a sertésvágás történik.

Háztartási szükségletre saját-hizlalású sertésből a háztartáshoz tartozó minden 4 személy után egy-egy hizlított sertés vágására adható sertésvágási engedély. Ha a háztartáshoz tartozók száma nem osztható maradék nélkül 4-gyel, a fennmaradó személyek részére további egy darab saját-hizlalású sertés vágására adható engedély. Viszont egy darab hizlított sertés vágására akkor is adható engedély, ha a kérelmező háztartásához négyenél kevesebb személy tartozik. A benkosztos háztartási és gazdasági alkalmazottak (esetlegdek) a levágott sertések számának megállapítása szempontjából a családtagokkal azonos tekintet alá esnek.

2. Az élelmezéssel szerződött időszaki munkások (summások) részére a múltévi 104.550. sz. közellátásügyi miniszteri rendelet értelmében kiszolgáltatható fehérarú (havonkint és fejenként 3,5 kg fehérarú) biztosítására

a gazdaságoknak annyi sertés vágására adható engedélyt, hogy minden 12 munkavállaló summás egy-egy vagy élelmezésére egy-egy drb sertés jusson.

3. A vágási engedélyben külön kell feltüntetni a háztartási szükségletre és külön a gazdasági szükségletre levágni engedélyezett sertések számát és súlyát.

4. A sertésvágási engedélyek kiadása szempontjából

sajáthizlalású sertésnek azt kell tekinteni, amelyet a hizlaló saját háztartási és gazdasági szükségletére a levágás előtt legalább 60 napon keresztül maga hizlalt.

Ezt a körülményt a vágási engedélyt kiadó hatóságnak igazoltnia kell a levágásra kerülő sertés járulatlevelének beszoállítására utalván.

5. A múltévi 6210. M. E. sz. kormányrendelet hatályon kívül helyezte az 1941. évi 8050. M. E. sz. kormányrendeletet, amely a háztartások birtokában tartható zsírsertések mennyiségét szabta meg. Ennélfogva

a saját-hizlalású sertést vágó

háztartások a sertés fehérarúját a háztartáshoz tartozó személyek zsírszükségletének fedezésére teljes mennyiségben felhasználhatják. Az ilyen háztartást azonban a sertés levágásától számított egy évig zsírral ellátottnak kell tekinteni.

tehát az ilyen háztartás tagjait hatósági zsirellátásban részesíteni nem szabad. Az 1941. évi 2760. M. E. sz. kormányrendelet ma is érvényben lévő rendelkezése értelmében

100 kg elősúlyt el nem érő zsírsertést levágni tilos. Ennélfogva a helyi hatóságok sertésvágási engedélyt csak 100 kilót meghaladó súlyú hizlított sertésre adhatnak ki. Ha azonban igazolt takarmányhiány vagy kényszerválasztás következtében 100 kg.-nál kisebb súlyú saját-hizlalású sertést kellene valamely hizlalónak levágnia és az ilyen sertést a hizlaló felajánlása alapján a polgármester, illetve a községi előjáróság közellátás céljára nem hajlandó átvenni, viszont azt a hizlaló tulajdonos saját háztartási szükségletére kész felhasználni: a hatóság ebben az esetben a fél kérelmére köteles megállapítani a levágott sertésből tényleg kitermelt zsír mennyiségét és ezt nyilvántartásba köteles venni. Az ilyen háztartáshoz tartozó személyeket mindaddig nem szabad hatósági zsirellátásban részesíteni, amíg a készlet gyánant nyilvántartásba vett zsirmennyiség a háztartás szükségletét havonkint 6 kg-os személyenkénti zsirfejadag alapul vétele mellett fedezi. Ugyanez a rendelkezés vonatkozik a 100 kg-on aluli súlyban kényszerválogott hússertésekre is.

6. Ha a vágásra feljogosított hizlaló a saját-hizlalású sertésből kitermelt fehérarú a vágás helyéről háztartása körében leendő felhasználása céljából más község területére kívánja elszállítani, részére az 1941. évi 8740. M. E. sz. kormányrendelet 1. és 2. §-ában rendszeresített szállítási igazolványt csak akkor szabad kiadni, ha a szállított felmutatja a hatóság előtt sertésvágási engedélyt. Ha a szállítási olyan község területére történik, amely nincs bevonva az állami zsiradékgyártásba, vagyis ahol csak helyi zsiradékgyártás van, az állami zsiradékgyártás rendszer van, a szállítási igazolványt kiállító hatóság a szállítási igazolvány másodpéldányát haladéktalanul köteles postán megküldeni ama város polgármesterének, illetve községi előjáróságának, ahova a szállítás történik. Az állami zsiradékgyártás rendszeréig csak Budapest és környékén, az úgynevezett budapesti övezetben továbbá Debrecen város területén van bevezetve.

7. Változtatlanul érvényben van az 1941. évi 8040. M. E. sz. kormányrendeletben a saját-hizlalású sertéseknek magánfogyasztás céljára történő levágása után a sertést vágó háztartások részére előírt természetbeni zsirbeszoállításai kötelezettség az első és a további levágott sertések után.

8. A községi előjáróságok és a városi polgármesterek az 1941. évi 2760. M. E. sz. kormányrendelet 12. §-a értelmében 6-nál kevesebb sertést hizlalók részére kiadott sertésvágási engedélyekről kötelesek nyilvántartást vezetni, amely alapul szolgál a magánfogyasztás céljára levágott saját-hizlalású sertések után teljesítendő zsirbeszoállítás ellenőrzésére. E nyilvántartás alapján a községi előjáróságok és a városi polgármesterek kimutatást tartoznak összeállítani azokról a háztartásokról, amelyek a kiadott vágási engedélyvek alapján zsírral teljesen vagy részben el vannak látva, hogy ennek alapján a kettős zsirellátás teljesen kiküszöböltesse és a saját-hizlalású sertést vágó háztartások a hatósági zsirellátásból kirekeszthetők legyenek.

Az olajosmagvak beszoállításának és feldolgozásának újabb szabályozása

Az ipariügyi miniszter 46.000/1943. Ip. M. számú rendelete értelmében beföldön termelt vadpepemagot is a többi olajosmaghoz hasonlóan csak a Futura, illetőleg csak az a kereskedő vásárolhat, akit az Olajosforgalmi Központ az előbb említett rendelet alapján olajosmagvak vásárlására feljogosított.

A rendelet kötelezi a termelőket, hogy az 1943. évben termelt olajosmag (lenmag, rostlenmag, napraforgómag, kendermag, repemag, szójabab, tökmag, reismag, olajözönmag, gomborkamag, dohánymag, vadpepemag) készletüket a rendeletben megszabott mennyiség kivételével a vásárlásra jogosított kereskedők valamelyikének beszoállításának. A felsorolt olajosmagvak közül a tökmagot, dohánymagot és vadpepemagot 1944. (azaz jövő) évi április hó 15. napjáig, a többi olajosmagvakat az 1943. (vagyis folyó) évi november hó 30. napjáig kell vételre felajánlani. A felajánlási kötelezettség alól mentes a termelő házi-üzemeltetésű fedezésére a termelő saját és háztartásában élő általa eltarított minden egyes személy után fejenként 50 kg napraforgómag, vagy ehelyett 40 kg tökmag. A jövő évi vétőmag-szükséglet címén eddig két holdankint 60 kg olajlenmag, 80 kg rostlenmag, 8 kg napraforgómag, 50 kg szójabab, illetőleg 3 kg tökmag mentes a felajánlás alól. A beszoállítási kötelezettség arra is vonatkozik, aki haszonbérben, részesként vagy munkabéren kap olajosmagot.

A rendelet a lenkórót feldolgozó ipari vállalatra az üzemen kitermelt lenmagra vonatkozólag, az olajat előállító iparosra az olajos magvakból kitermelt olajra vonatkozólag, valamint mindazokra, akik külföldről hoznak be olajos magot és olajos magból előállított olajat, a behozott készletre vonatkozólag felajánlási kötelezettséget ír elő. Az ipari vállalatok, iparosok a kitermelt lenmagot, illetőleg olajat a kitermelés, illetőleg előállítás követő hónap 5. napján, az importáló a külföldről behozott olajos magot és olajat az elvámolástól számított nyolc nap alatt kötelesek a Futurának felajánlani.

Új gyermekalka a gazdasági ismeretek terjesztésére. „Kis Kőre” címmel új ifjúsági és szövetkezeti folyóirat jelent meg. Célkitűzése, hogy a gazdasági és kereskedelmi ismereteket a gyermekek között népszerűsítse. Az iskolaszövetkezetek hivatalos lapja kíván lenni s ezen minőségében rendszeresen hoz a szövetkezeti közleményeken kívül beszámolókat a fogyasztási szövetkezetek keretében megalakult iskolaszövetkezetek működéséről. Szerkesztője Bérczesné Csűrös Emilia, az erdélyiek ismert és kedvelt Emi nénije. A lap havonként jelenik meg a Magyar Szövetkezeti Liga kiadásában, előfizetési ára 1 évre P 1.20. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, V., Vécsey-utca 5.

Az idén 435 falusi gyerek kerül állami támogatással gimnáziumba

A múlt évben gimnáziumba került gyermekek 61 százaléka kitűnő- és jeles eredményt ért el

Szombathelyi György tanügyi főtanácsos a Néptanítók Lapjában ismertette a falusi gyermekek ezévi versenyvizsgáját. Ebben az esztendőben 1230 kiemelkedő képességű 11 és 12 éves falusi gyermek tett versenyvizsgát.

A vizaga eredményeként a falusi gyermekekből 433 került állami támogatással a gimnáziumokba.

A megvizsgált gyermekek egy részét polgári iskolákban taníttatják és ezeket lehetőleg ipari és kereskedelmi pályára készítik elő.

Az előző évben kiválasztott tehetségek közül az 1942/93. tanév végén a 644 gimnáziumba került falusi tanuló közül kitűnőrendű lett 244 (37,9 százalék), jelesrendű 150 (23,3%),

két jóval jörendű 66 (10,2%), három jóval 54 (8,4%), négy jóval 42 (6,5%), tehát megfelelt a követelményeknek 556 (80,3%). Polgáriba ment át 63 (9,8%) jörendű gimnazista. Nem felelt meg 25 (3,9%). A versenyvizsga rendszerét és módszerét tehát az eredmény várakozáson felül igazolta.

HÍREK

LELKEM VÁGYA

Várok valakit, egyre várok,
Kit lelki szememmel mindig látok
És csak valóságban nem találok.

Várok én, egyre várok valakit,
Szellő suttogásában hallom szavait
És ölébe szórom szívem dalait.

Várok én, várok szomorúin, búsan,
De nem reményt vesztve,
elfogultan.

És hiszem, hogy eljön koszorútlan.

Menyasszonyi mártusz nem lesz
a fején,

Nem úgy jön mint másé — úgy
jön, mint enyéim

És forró csókom ég majd
krizantém-kezén.

MISIK JÁNOS

A kormány is képviseltette magát Apponyi Albert gróf és felesége hamvalnak eberhardi temetésén. Apponyi Albert gróf és felesége hamvait Budapestről Eberhardra szállították, ahol az Apponyi-család ősi sírboltjában helyezték el örök nyugalomra. A temetés szeptember elsején délután négy órakor kezdődött a kormány és a felsőház kiküldötteinek jelenlétében, továbbá külön küldöttséggel képviseltette magát Jászberény városa is. A temetési szertartást Pöltzer Jenő esperes vezette.

Meghalt Kardoss Gyula evangélikus püspök. Kardoss Gyula dunáninneni evangélikus püspök 64 éves korában Budapesten elhunyt. Halála a magyar közéletnek súlyos vesztesége.

Vitézek aratási hálaadó ünnepe. A Sándorhalmai létesített vitézi telepen az első gazdasági év befejezése alkalmából aratási hálaadó ünnepeket rendeztek. A szabadban tartott szentmise és evangélikus istentisztelet után vitéz Bethlenfalvay Károly ezredes, vitézi székkapitány az eskü kötelezettségének jelentőségét fejtegette, majd bejelentette, hogy a sándorhalmai vitézi telep ezután minden évben megrendezi az aratási hálaadást. A vitézek díszes aratási koszorút nyújtottak át a vitézi székkapitánynak.

Eltérés a vasúti menetrendről légi veszély esetén. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter ideiglenes hatállyal a háború tartamára a következő rendelkezéssel egészítette ki a Vasúti Üzletszabályzat 8. §-ának (1) bekezdését: „A vasút barapülési veszély, légi veszély, légi rindó vagy légitámadás esetében eltérhet az érvényben lévő menetrendektől”.

Eltemették Glatfelder Gyula érsek-püspököt. Szeptember 3-án temették el Szegeden, a fogadalmi székesegyház kriptájában Glatfelder Gyula érsek-püspököt. Glatfelder Gyula nyugvóhelye Klebelsberg Kunó temetkezési hegye melletti kriptában van.

Traktortanfolyam. Folyó évi szeptember hó 17-i kezdettel rendezzük előreláthatólag folyó évi utolsó traktor- és egyéb mezőgazdasági gépkezelői tanfolyamunkat Székesfehérvárott a m. kir. Széchenyi István Ipari Középiskolában. Részvételi szándékot szeptember hó 12-ig kell bejelenteni a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamaránál (Szombathely, IV., Károly király-utca 1. szám). Tandíj 30 pengő, amelynek befizetéséhez a jelentkezés után a Kamara postatakarékpénztárra befizetési utasítást rendelkeztet. A tanfolyam időtartama 3 hét. Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara.

Ki kaphat vagyontalansági bizonyítványt? Eddig a hatósági vagyontalansági bizonyítvány kiadhatóságának jövedelmi értékhatára havi 162 pengő volt, azonban szeptember hó 1-től kezdve az kaphat hatósági vagyontalansági bizonyítványt, akinek havi jövedelme 200 pengőt nem halad meg. Ez másszóval a hivatalosan elismert létminimumnak évi 2400 pengőben való rögzítését jelenti.

Hány virágból lesz egy font méz? Túrelmes statisztikusok kiszámították, hogy egy fontból 7.500.000 virág mézesöppecséből tevődik össze. Ha valaki vállalkozna, hogy méhek módjára gyűjtésén össze egy font mézet, akkor 12.500 órát kellene dolgoznia. Vagyis nyolcórás munkanapot számítva, 1526 napig dolgozna. Egy font méz összegyűjtésére, a méhek annyit repülnek, hogy ezzel az erőfeszítéssel háromszor repülhetnek köröskörül a földet.

GABONA-OSZTÁLY
Vásárolj búzát, rozsot, sör- és takarmányárpát, kukoricát, zabot, kölest és hajdínát.

OLAJMAG-OSZTÁLY
Vásárolja az összes olajmag magvakat. Szűréses alapon, legnagyobb kedvezémmel szervez az olajmagvak termelését.

GYAPJU-OSZTÁLY
Az ország gyapjú termésének begyűjtését és elosztását végzi és az országos gyapjúgyűjtésével rendel.

MAG-OSZTÁLY
Takarmány-magvakat, hulléveseket, fűmagvakat vásárol és elad, termelési szerződéseket köt.

MAGTERMELESI-OSZTÁLY
Édescsillagfűt, fagyborsót és babot, konyhakertit és virágmagvak szerződéses termeléseivel foglalkozik.

RAKTÁR ÉS SZÁRÍTÓÜZEMI-OSZTÁLY
Vetőmagtisztítás, gabona, tengeri és olajmagvak szárítása.

TÖBB MINT 2000 KIRENDELTSÉG, FŐ- ÉS ALBIZOMÁNYOS

Konkoly-Thege Sándor államtitkár Erdélyben. Konkoly-Thege Sándor földművelésügyi államtitkár szabadságát Erdélyben töltötte el s ezt az alkalmat felhasználta arra, hogy a helyszínen tanulmányozza Erdély különböző vidékeinek mezőgazdasági helyzetét. Beható vizsgálat tárgyává tette a köztenyésztésre használt apaállatok minőségét, elhelyezését és gondozását, az állattenyésztés fejlődését, a legelőjavítási munkálatokat, a takarmányellátást, a mezőgazdasági termelés folytonosságát és növelése érdekében tett intézkedések eredményét. Megtekintette a harghatai havasi legelőkísérleti gazdaságot, az ősmarosszéki bikanevelőtelepet, a szárhegyi lenfeldolgozóüzemet építkezési munkálatait és körüli során meglátogatott otthonában több gazdaelőjárót is.

Különös öngyilkosság. Édesbús történetéről számol be egy Portugáliából érkezett távirat. Mostanában, amikor a külföldi táviratok szinte egytől-egyig borzalmas háborús eseményekről, embertelen harcokról számolnak be, megérdemel néhány pillanatot ez a híreske is, amely tanúbizonysága annak, hogy még a világegés borzalmai sem ölték ki a lelkekből az érzést és regényességet. Ime a kis portugáliai esemény lényege: Oportóban, a világhírességű portói borok szülőföldjén — úgyszólván mondhatnók: a portugáliai Tokajban — boldogan élt-édegélt

egy most már idős házaspár. Nagyon szerettek egymást és — pincéjük kincseit: a tüzes portóit, amely talán fiatalgúcot, ragaszkodó, egymást megbecsülő szerette magasztosult szerelmük tüzeségére emlékeztette őket. Szívükben az ifjú tűz ellobbant ugyan, de a két derék öregot tovább fűtötte, éltette a hamvadó parázs és — a korával egyre tüzezebbé váló portói... A napokban azután súlyos csapás érte az öreg gazdát: meghalt a felesége, jöbén-rosszban értédekben át volt osztályostásra. Szegény öreg örvény sehogysem tudott megnyugodni. Végre is, hosszas töprengés után, döntő elhatározásra jutott. Lement a pincébe, előlőgött kicsit másik szerelmese, a portói bor mellett, majd fejszét ragadott és sorra meglekelte a hordókat úgy, hogy a hosszú évtizedek óta rabságban szinglődő tüzes bor fékevesztetten árszította el a pincét. Patakzott, tengerré nőtt a bor árja, amely végül is elöntötte a búslakodó öregot, aki nemcsak bánatát, hanem önmagát is borba fojtotta...

SZERKESZTŐI ÜZENETEK
H. L., Vértesszőlő. Libatömögpeket a Magyar Mezőgazdák Szövetségére (Bpest, V., Alkotmány-u. 29.) hoz forgalomba, az anyaghiány miatt azonban csak késéssel tud eleget tenni a megrendeléseknek. Mindenesetre rendelje meg egy lapon vagy levélben a gépet, hogy előjegyveshessék és majd 2-3 hét múlva szállíthassák. — N. M., Tarnabod. Levelet áttettük az OMTK igazgatóságához (Horthy Miklós-út 105-113) az elintézésről közvetlenül kap majd értesítést. Üdv. — B. G., Jászfalu. Értékes hozzájárulást köszönjük, sorai nagyrészevel egyetértünk, sajnos levelet — rajtukon kívülálló okokból — nem közölhetjük. Szeszűzősre vonatkozó kérdésére közérdeklő voltára való tekintettel, lapunkban cikkek keretében válaszolunk. Kérjük, írjon máskor is. Szívesen köszöntjük.

„MÁTYÁS“ ZÚZÓ és „ZELENSKI“ SILÓTÖLTŐ,
az egyetlen kalapáccsós, késses rendszerű daráló, mely silós í és tengeri szárat is tép. Alacsony fordulatszám

Egyéb „ZELENSKI“ gyártmányok:
teherautó, pótkocsik, lovas-, lakó- és öntöző kocsik, hegesztett szerkezetek, tüzfűcsendő targoncák, légórtalmi felszerelések

Gróf ZELENSKI RÓBERT GÉPGYAR KFT.,
Postszentorzsábol, Mikszáth-utca 19. :: TELEFON: 147-212, 347-566.

ÁRRENDELETEK

Marónátrón

Szeptember hó 1-én kihirdetett és hatályba lépett 44.900. sz. közzétételi miniszteri rendelet újonnan szabta meg a belföldön előállított vagy külföldről behozott marónátrón legmagasabb eladási árát. A rendelet értelmében a marónátrón legmértékzánkintára feldolgozó részére használatköltségre adott vashordóban 97,20 P. üvegballonban 97,80 P. a szilárd marónátrón legmagasabb gyári eladási ára feldolgozó részére ingyen vashordóban vagy vasdobozban mértékzánkint 93,20 P.

A belföldön előállított vagy külföldről behozott 97,5% összlúgosságot tartalmazó szilárd marónátrón és marónátrónlúg bádogdobozokban kiszervele a következő legmagasabb vizsonteladói áron adható el: 1 kg-os bádogdobozban 1,60 P, 5 kg-os dobozban 9.— P, 10 kg-os dobozban 16.— P, 25 kg-os dobozban 37,50 P, 100 kg-os dobozban 135,50 P.

Cinkgátlé

A közzétételi miniszter a belföldön előállított cinkgátlé legmagasabb fogyasztói árát forgalmi ádoval és csomagolással együtt kg-kint 85 fillérben, a gyári árát pedig egész vagonrakományt kitevő mennyiség vétele és szállítása esetén P-ben, legalább 50 q vétele és szállítása esetén pedig 76 P-ben szabta meg mértékzánkint.

Rézmezőpör

A 46.200. számú közzétételi miniszteri rendelet szeptember hó 1-től kezdve a rézmezőpör legmagasabb fogyasztói árát, az ország bármely helységében lévő kereskedői raktárban átvéve, forgalmi adóval együtt és csomagolással együtt 100 kg-onként 142 pengőben szabta meg. A legalább 16%-os kristályos rézgátlóanyagot megfelelő 45-50 chachel fokú rézmezőpör legmagasabb nyágerkeskedői eladási ára pedig az ország bármely vasútállomáson bérmentve átvéve forgalmi adóval együtt, 25 kg-os papírzászkokban csomagolva 100 kg-onként 132 pengő.

Burgonya

A Belföldi Burgonyakereskedelmi Egyesülés a magyar kir. közzétételi miniszter 30.100/1943. számú rendelete alapján folyó évi szeptember hó 1-től kezdve további intézkedésig a termelőknek Budapesti paritásában: étekezési nyári rőszburgonyáért q-ként 26, étekezési Gülluba burgonyáért q-ként 26, étekezési őszi rőszburgonyáért q-ként 25, étekezési Ella és sárgaburgonyáért q-ként 22, étekezési Wollthmann burgonyáért q-ként 25,50, étekezési Krüger burgonyáért q-ként 19,50, ipari Wollthmann burgonyáért q-ként 19, ipari Krüger burgonyáért q-ként 18 pengő fizet. feladóállomáson, vagonba vagy hajóba rakva. Az átvételt a magyar kir. Növénytermelési Hivatal szokványai szerint eszközli. A fent megjelölt ártól vasúti szállításknál feladóállomás és Budapest—Nagyvásártelep távolságának megfelelően 250 km-nél közelebb fekvő állomásokon a 15/c, 250 km-nél messzebb fekvő állomásokon a 16/c kocsiosztály fuvardíja, hajófuvarozásnál pedig a tényleges szállítási költség vonható le.

Pétisó, mészsárlérom

A legalább 17 százalék nitrogént tartalmazó pétisó és legalább 15,50 százalék nitrogént tartalmazó mészsárlérom legmagasabb fogyasztói ára forgalmi adóval együtt mázsánként a következő: 100 mázsánál nagyobb mennyiségnek egy állomásra történő szállítása esetén a pétisó 29 pengő, mészsárlérom 31,80 pengő. 50 és 100 mázsá közötti levő mennyiségnek egy állomásra történő szállítása esetén a pétisó 29,70 pengő, mészsárlérom 32,50 pengő. 50 mázsánál kisebb mennyiség vásárlása esetén, papírzászkba csomagolva, a pétisó 30,20 pengő, a mészsárlérom pedig 33.— pengő, az 50 mázsánál kisebb mennyiség vásárlása esetén a megjelölt ár a péfúrdói gyártelepen, vagy valamely vidéki elosztóraktárban átvéve értendő.

Ha bontott zsákból legalább 10, de legfeljebb 40 kilót szolgáltatni ki, akkor a vizsonteladók mázsánként 5 pengő zsákfelbontási felárat számíthatnak. Ezt a felárat azonban nem lehet olyan kiszolgáltatót mennyiség után felszámítani, amely zsákfelbontást nem tesz szükségessé. Ez a rendelet szeptember 4-én hatályba lépett.

Az eddiginél szélesebb keretek között bonyolítják le az idei népruházati akciót

Alsó- és felsőruhaféléken kívül ágyneműt is szerezhet be az ország dolgozó társadalmá

Nagyjelentőségű és az ország egész munkásságát igen közelről érintő akcióról számol be a közzétételi miniszterium értesítője. Arról van szó, hogy

az idén a nehéz háborús ellátási és anyaggazdálkodási viszonyok között a mezőgazdasági és az ipari munkásság a legszélesebb körben hozzájárulhat mindazokhoz a nélkülözhetetlen textilanyagokhoz, amelyeket mostanában beszerezni nem tudott.

Az illetékes ellátási ténnyezők és kormányzati körök hosszú hetek alapos munkájával készítettek elő az utóbbi évek legnagyobb jelentőségű és méreteiben az egész országra kiterjedő akciót.

A téli felruházási akció kiterjed minden rászorulóra. Az ipariügyi és közzétételi ügyi kormányzat illetékes ténnyezői egyetértettek abban, hogy nem szóránvos és a munkásság egyes rétegeire kiterjedő ruházatkodási segítséget kell nyújtani, hanem

lehetővé kell tenni, hogy minden rászoruló munkásalád megkapja a legszükségesebb holmiját. Nem választják külön a mezőgazdasági munkásságot, hanem olyan mértékben biztosítják az akció lebonyolításához szükséges összes anyagokat, hogy a dolgozó munkásság falusi és városi rétege egyaránt hozzájárulhasson.

Természetesen széleskörű és gondos intézkedés történt arra is, hogy

a jöminőségű, tartós és olcsó áru ruházati anyagokat valóban csak azok kaphassák meg, akik arra rá vannak szorulva. Illetékelenek nem részesülhetnek a ruházati akció előnyeiben.

Erről megfelelő ellenőrzéssel gondoskodnak.

Az akció keretében a legmegfelelőbb fehérmemű, ágynemű és ruhaanyagokat osztják ki.

A mai háborús körülmények között nem lehetett biztosítani teljesen a békabeli minőségű anyagokat, de sikerült elérni, hogy az akció anyagok az igénybevételnek, az ízlésnek, a feldolgozás kívánalmainak és a tisztítási követelményeinek minében megfelelnek. A kiválasztott munkásanyag-minták minden vonatkozásban tartósak, erősek, ízlésnek, az igényeket tökéletesen kielégítik. Emellett még

arról is gondoskodás történt, hogy az árak a legalacsonyabbak legyenek.

Sikerült a gyártási és kikészítési költségeket is a lehető legalacsonyabbra szorítani, így értékét az illetékes ténnyezők, hogy

a közeljövőben meginduló akció során kiosztandó textilanyagokat és kész ruhákat hihetetlenül olcsó áron kapják meg az arra rászoruló munkásaládok.

A kiválasztott és megfelelően talált felsőruházati anyagok, fehérmeműanyagok és ágyneműanyagok gyártása már folyik.

A gyárak szigorú utasítást kaptak, hogy mindaddig, amíg a munkásruházati akció teljes anyaga el nem készül a honvédelmi szükségleteken felül egyéb másféle ruházati textilanyagokat nem gyárthatnak.

A magyar textilgyárak tehát most jórészt a munkásosztálynak dolgoznak. Az anyagok igen jelentős része már elkészült, feldolgozás alatt áll. A munkásruha-akció teljes szükségletére előirányzott nagymennyiségű anyag leggyártása rövidesen befejeződik és

az akció időben úgy indul meg, hogy már a tél kezdete

előtt minden rászoruló ipari és mezőgazdasági munkásalád megkaphassa az őt jogosan megillető olcsóáru, igen tartós és erős, jöminőségű anyagokat.

Az akció keretében a munkásaládok dolgozó keresői és tagjai, felnőttek és gyermekek, férfiak és nők egyaránt hozzájutnak a szükséges textilanyagokhoz.

Igen gondos munkával terveztek meg és válogatták ki a férfi és női, valamint gyermekruhaanyagokat. Megfelelően erős, meleg szövetekről van szó. A felsőruházati kétféle formában lehet majd megszerezni, méteranyagban és készruhában. A ruhaanyagok megválasztásánál tekintettel voltak a városi munkásság és a mezőgazdasági munkásság igényeinek különbözőségére. A városi anyagok közül struxból, duffból és más anyagokból a vidéki munkásság számára ruhaanyagokat és kész ruhákat, hogy mindenki valóban azt az anyagot, vagy ruhát kaphassa meg, amelyre legnagyobb szüksége van. Gondoskodás történik a falusi munkásságról is, mert gondoskodnak a férfiak bekecseséről is. A fehérmeműek közül főleg az ingeket és alsónadrágot kell igyekeznek pótolni. Ezeket jól mosható, erős és tartós anyagból készítik.

Minden háború természetesen folyamán a textilholmikban való lerongyolódás, amelyet ez a széleskörű munkásruha-akció ismét jöidőre elhalaszt. Ez a segítség nemcsak a felsőruházati és az alsóruházati illetően van meg, hanem

az akció keretében ágyneműekhez is jut a munkásság. Papanhuzatot, párnahuzatot és lepedőt is vásárolhatnak a munkásaládok az akció során.

A pamut-, kender- és lenanyagból készült ágyneműek nem lesznek ugyan tollhűk, de erősek, tartósak, igen jól moshatók lesznek, s övekre elveti az ágyneműgondját a család, amelyik majd jogosan hozzájut. A magyar textilipar dícsőrefére váltik, hogy ezeket az erős és tartós anyagokat nem túlkemény minőségben hozza ki.

Az akció lebonyolításának szükséges tudnivalói az illetékes ténnyezők a közeljövőben teljes részletességgel nyilvánosságra hozzák.

Vásárok jegyzéke

Szeptember 12., vasárnap, Szörgő oák. — Szeptember 13., hétfő. Ávas-felsőfalu oák., Bácsalmás oák., Balavásár oák., Bethlen oák., Cigánd oák., Felsővisó oák., Hédevár oák., Hosszúhetény oák., Kál oák., Kehida oák., Lajosmizse oák., Lelesz oák., Losone oák., Martonyvásár oák., Mezőkeresztes oák., Mohács oák., Munkács o. marha- és juhvásár, Nagyatád oák., nagybóll. áll. felh.-ával, Nagykároly oák., Nagy-káta oák., Nagyvárad oák., Nagyvá-zsony oá., Óriszentpéter oák., Pál oák., Pécel oák., Pillyőváros oák., Polgárdi oák., Ráckeve oák., Reesk oák., Rétsgárd oák., Rétsgárd oák., Sárobgárd oák., Somlóvásárhely oák., Szécsény oá., Szekszárd oák., Szöny oák., Tisz-esege oák., Vásárosnamény oák., Zám-bok oák. — Szeptember 14., kedd. Bodvaszilás oák., Csákgörbő oák., Győrasszonyfa oák., Kékes oák., Királyegyháza oák., Kocs oák., Köves-iget oák., Krasznabéltek oák., Márk-od oák., Martonyvásár oák., Nagyvárad oák., Nagyvásony oák., Pápa o. ló- és szm. vásár, Répceszemere oák., Szakes oák., Szikszó h. szm. és ló felh.-sal, Tótszerdahely oák., Zalabaksa oák., Zalagereszt hák., Zseliz oák. — Szeptember 15., szerda. Adony oák., Alsónémedi oák., Alsóvèreke oák., Berg-szék, szék. vásár, Bihartócsög oák.

Drávafok oák., Gyöngyöspata oák., Hajdunás oák., Ipolyány oák., Kassa hák., Magyarbóly oák., Pápa o. se. vásár és oák., Somogyvár oák., Szászvár oák., Szekesfehérvár oák., Szilágynagy-falu oák., Tornaia há., Vágselye oák., Városlód oák. — Szeptember 16., esütörtök. Bakonyeszerne oák., Balaton-érend oák., Királydárde oák., Komáromszentpéter oák., Süttő oák., Szolyva oák., Ungvárv há., Zagyvarékas oák. — Szeptember 17., péntek. Csenger oák., Csipkerek oák., Ipolyásztó oák., Kővárhosszúfalu oák., Palca oák., Pelsőe oák., Szentes oák., Szentes oák., Török-koppány oák., kis. áll. felh.-a nélkül. — Szeptember 18., szombat. Gamás oák., Szászlekenye oák., Székelyhodos oák., Szentes oák. *

A törvényhatóság első tisztviselője egyes vásárok határainak közzüközésé által indokolt esetben kivételesen áthelyezheti, illetőleg a teljesen elmaradt vásár helyett pótvásárt engedélyezhet, a közötti adatokban tehát kivételesen változások történhetnek.

Gyümölesmagvakat, a lma, körte, Myrabolánszilva, őszibarack, keserümandula, kajszli, saj-meggy és vadmeggy veszek. — Ecsedy kertészet, Szeged.

RÁDIO

Hétén, szeptember 13-án:

12.10 órákor: Mellez. Béla-zenekar. 14 órákor: Fűvészenekar. 15 órákor: Szókratizató zene. 16 órákor: Előadás. 17 órákor: Cigányzene. 17.30 órákor: Versek. 17.50 órákor: Szalonótűs. 18.20 órákor: Előadás. 18.40 órákor: Hanglezem. 19 órákor: Operaház zenekara. 20.20 órákor: Rádiójáték egy felvonásban. 21 órákor: Hanglezem. 22.10 órákor: Táncczene. 23 órákor: Magyar nóták.

Keddén, szeptember 14-én:

12.10 órákor: Katonazene. 14 órákor: Hang-lemezk. 15 órákor: Táncczene. 15.45 órákor: Gyermekkedélután. 17 órákor: Hanglezem. 18 órákor: Babits-antológia. 19 órákor: Könyvű zene. 19.45 órákor: Közzététel. 20 órákor: Hang-vezény. 21 órákor: Elbeszélés énekekkel. 22.10 órákor: Cigányzene. 23 órákor: Hanglezem.

Szerdán, szeptember 15-én:

12.10 órákor: Művészelőadás. 14 órákor: Szal-önzene. 15 órákor: Rendezőzenekar. 16 órákor: Előadás. 17 órákor: Magyar nóták. 17.45 órákor: Előadás. 18 órákor: Honvédműsor. 19 órákor: „Don Pasquale”. Dalmű három felvonásban. 20.00 órákor: Csévegés. 21.10 órákor: Táncczene. 22.10 órákor: Rádiózenekar. 23 órákor: Operet-teszletek.

Csütörtökön, szeptember 16-án:

12.10 órákor: Postás-zenekar. 14 órákor: Mű-vezemlések. 15 órákor: Könyvű zene. 16 órákor: Előadás. 17 órákor: Finn dalok. 17.20 órákor: A földművelésügyi miniszterium előadása. 17.50 órákor: Zene műsorán. 19 órákor: „Hajnal-ban, délben, este.” Színmű három felvonásban. 21 órákor: Cigányzene. 22.10 órákor: Hangle-zeek. 23 órákor: Szerenádok.

Pénteken, szeptember 17-én:

12.10 órákor: Szókratizató zene. 14 órákor: Szal-önzene. 15 órákor: Katonazene. 16 órákor: Előadás. 17 órákor: Rádiózenekar. 18 órákor: Német hallgatónak. 18.20 órákor: Népdaléla. 19 órákor: Hangversenyközzvetítés Lüzernből. 20.45 órákor: Előadás. 21 órákor: Hangle-zeek. 22.10 órákor: Filmdalok.

Szombaton, szeptember 18-án:

12.10 órákor: Rendezőzenekar. 14 órákor: Szó-kratizató zene. 15 órákor: Szókratizató zene. 16 órákor: Előadás. 17 órákor: Csévegés. 17.10 órákor: Ci-gányzene. 17.45 órákor: Csévegés. 18 órákor: Rádiózenekar. 19 órákor: Hangképek innen-onnan. 19.50 órákor: Cirkuszi tárka műsor. 20.30 órákor: Hanglezeek.

Vasárnap, szeptember 19-én:

7.30 órákor: Felsőhá. Szózat. Hanglezeek. 8.15 órákor: Gyék. 8.30 órákor: Özinte beszélő. 9 órákor: Könyvű zene. 10 órákor: Egyházi ének és szentesbéd. 11 órákor: Evangélius is-tentészet. 12.15 órákor: Levente-műsor. 12.50 órákor: Szekesvárosi zenekar. 14 órákor: Ariak. 14.30 órákor: Hangverseny. 14.45 órákor: „Án-gelek”. 15 órákor: A földművelésügyi miniszterium előadása. 15.45 órákor: 17 órákor: Mindenhol mindenkinél. 19 órákor: Dalok, versek, mesék. 20 órákor: Hangképek a vasárnap sportjáról. 20.20 órákor: Helvét a fiataloknak. 22.10 órákor: Cigányzene. 23 órákor: Táncczene.

BUDAPEST I.: Szeptember 16-án, csütörtökön, 17.20 órákor: Karmacs Bertalan: „KERTESZETI „IDŐSZERŰ TANÁCSADO”. — Szeptember 19-én, vasárnap, 15 órákor: Fridrichovszky László: „SZARVASMARHÁK MEDDŐ-SEGÉ”.

BUDAPEST II.: Szeptember 14-én, kedden, 19 órákor: „ME-ZŐGAZDASÁGI FELŐRA”. — Szeptember 18-án, szombaton, 19 órákor: „MEZŐGAZDASÁGI FELŐRA”.

KIADÓTULAJDONOS: „FALU” MAGYAR GAZDA ÉS FÖLDMŰVÉS SZÖVETSÉG FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: MAYER EMIL SZERKESZTŐ: BARTOSS KÁROLY Altalános Nyomda és Grafikai Intézet Rt. Bpest, Nagygyezy u. 3. Nyomdászati felelős: Ricz István.